

Comarques

Girona. Tres entitats gironines amb centres especials de treball que contracten persones amb discapacitat intel·lectual, física o malaltia mental expliquen l'impacte que els ha causat la puja del sou mínim interprofessional sense que l'Estat hagi pensat en la corresponent partida d'ajudes. Les fundacions Ramon Noguera, Drissa i Mifas fan equilibris econòmics per mantenir uns projectes amb una clara funció social al territori.

Treball social en risc i desprotegit

► La puja del salari mínim sense un increment de les subvencions agreuja la crisi de les organitzacions sense ànim de lucre

Reportatge

Pili Turon
GIRONA

La puja del 22% del salari mínim interprofessional (SMI), sense haver augmentat la partida de subvencions per cobrir la meitat del sou dels treballadors amb discapacitat, és la gota que ha posat al límit les entitats sense ànim de lucre que gestionen centres especials de treball (CET).

Sense ànim de lucre és el concepte clau per als responsables d'aquestes organitzacions, que a Girona sumen forces al Clúster Èxit, una aliança creada fa una dècada per guanyar pes en els concursos públics i privats. Aquest pol de l'economia social gironina té set membres, però només tres, les fundacions Ramon Noguera, Drissa i l'associació Mifas, van crear un CET (a finals dels 80, als 90 i el 2001, respectivament) «per donar feina a persones amb discapacitat perquè, al final, l'única inclusió real és tenir un mínim de poder adquisitiu», va explicar el president de l'última d'elles; i «perquè les entitats poguessin reinvertir guanys en el mateix centre o en els seus projectes socials». Els altres socis del clúster són les fundacions Àstrid, Tresc, Onyar i Ecosol, de Càritas.

Reivindicació d'un model clar

L'absència d'un model clar de treball protegit a Catalunya és la seva queixa i reivindicació principal. La gerent de la Fundació Ramon Noguera, la més veterana i centrada en la discapacitat intel·lectual, repassa el camí que ha portat fins a la «crisi profunda» en què, segons Pepita Perich, es troben ara. L'Estat té les competències i el pressupost, que traspasa a la Generalitat i, en el seu moment, va legislar la cobertura del 50% del sou mínim dels treballadors dels CETs a partir del nombre de contractes. Més endavant, el criteri es va canviar d'acord amb les autonomies i les aportacions es van vincular a la taxa de població. El sector va advertir del risc que això suposava per a Catalunya, amb molta contractació social, i el Govern va respondre complementant les partides.

En aquest punt, Perich destaca que «si al principi rere els CETs hi havia entitats socials, també en van crear empreses privades amb ànim de lucre» i el 2018, segons l'Associa-

ció Empresarial d'Economia Social Dincat, a Catalunya hi havia 17.000 contractes, 10.000 d'especials dificultats. «Aquest volum i el mal plantejament del finançament pactat han trencat el sac», diu la gerent, per a qui «és primordial entendre el problema per aportar solucions» i defensa que «els diners de la Generalitat, que no estan supeditats a les normatives de l'Estat, podrien relacionar-se directament a les entitats no lucratives del territori». «Calen criteris per aguantar aquesta xarxa social», insisteix. Una petició subscripta pels seus socis i que el president de Mifas, dedicada a la discapacitat física, completa amb la reflexió que «hi ha CETs amb ànim de lucre que fan les coses bé, però cal plantejar-se si el diner públic ha d'anar a aquestes empreses».

Per la gerent de Drissa, especialitzada en persones amb malaltia mental, part del problema es deu a què «les federacions que ens representen no van ser prou batalladores quan calia, el sector no ha estat prou valent». Núria Martínez remarca que «intentem ser el màxim de competitiu i treballar amb la màxima qualitat, però depenem de l'administració», cosa que els limita en la negociació de contractes. En la seva opinió, a aquesta dificultat s'hi afegeix que «el sector s'ha dedicat a barallar-se entre ell». Una situació de la qual es desmarquen a Girona, on Martínez diu que «tenim clar que s'ha de defensar un model territorial amb un projecte social i que la subvenció del 50%

D'esquerra a dreta, Pepita Perich, Núria Martínez i Albert Carbonell.

ANIOL RESCLOSA

s'ha d'aplicar a tot el col·lectiu».

Aquesta és una batalla més vella que la del salari mínim. Carbonell explica que, fins al 2011, la Generalitat cobria el 75% de l'SMI dels treballadors d'especials dificultats i el 50% de la resta. Aquell any, «i emparant-se en la crisi, el Govern va posar topalls en el nombre de

treballadors subvencionables i les entitats ho van denunciar perquè incomplia la normativa, s'han guanyat sentències i es van fer enrere», detalla i acaba: «La reacció va ser baixar l'ajuda d'especials dificultats al 50% i la dels discapacitats físics al 25%», però el sector «va caure en l'error d'entrar en la guerra de col·lectius» i cadascú es va centrar en «defensar la viabilitat de la seva entitat en comptes de fer un front comú i exigir la mateixa apor-

tació per tothom».

Martínez hi afegeix que, «passats tots aquests anys, ens troben en un punt d'inflexió: la puja de l'SMI». Un augment que tant ella com els seus col·legues celebren, però lamenten que l'Estat hagi oblidat dotar-la de les subvencions corresponents. «Estem a favor de l'increment, però en contra de què es faci d'avui per demà, sense tenir en compte les polítiques laborals i econòmiques», diu Carbonell; qui

Un entorn laboral segur per als treballadors amb discapacitat

Treballadors i tècnics de la Fundació Ramon Noguera alerten del risc del col·lectiu sense la xarxa de les entitats

P.T.V. GIRONA

■ La seguretat, la familiaritat de l'entorn laboral i el fet de sentir-se útils són els aspectes més valorats per treballadors dels centres especials de la Fundació Ramon Noguera. I el personal tècnic que treballa amb ells, destaca la capacitat d'aquestes persones i

defensa la necessitat dels projectes que lideren les entitats socials.

Lourdes Masferrer té 42 anys i dos fills adolescents. Amb un 40% de discapacitat, treballa planxant roba a la botiga de la fundació des del 2009; i precisa el dia i l'hora del seu primer dia a la feina: un 14 d'abril a les 7 del matí. S'hi sent a gust i afirma amb rotunditat que «aquí és més segur, perquè a la feina ordinària, a la mínima que fas...» -i completa la frase amb el gest de mans que indica fer fora algú.

Rafael de la Fuente, de 53 anys i amb un 39% de discapacitat, fa

sis anys que treballa a la línia del rentat de cotxes de la mateixa fundació. D'origen valencià, viu a Catalunya des de fa vint anys i ja en porta deu a Girona. Aquesta és la seva primera experiència en un CET, després d'haver treballat en «la construcció, de cambrer, picant pissarra als teulats a la Cerdanya...». Igual que la seva companya, té clar el pitjor d'una empresa comuna: «la inseguretat, no saber si et renovaran el contracte o no».

Quan se'ls pregunta si els agrada la feina que fan, es trepitgen per respondre que sí. «Quan aca-

LOURDES MASFERRER
PLANXADORA

«És important que donin ajudes perquè la majoria tenim família per mantenir. Aquí estem segurs»

crítica que «mentre els governs de Madrid i de la Generalitat es barallen, els CETs queden exclòs».

Les plantilles del Clúster Èxit sumen 394 treballadors amb discapacitat física i intel·lectual: 200 de la Fundació Ramon Noguera, 113 de Mifas i 81 de Drissa; 333 dels quals es van inserir al mercat ordinari l'any passat. Per Perich, «aquesta foto diu molt de la clara voluntat de les estructures no lucratives del territori, que estem aquí amb crisi i sense crisi, i que més enllà de generar ocupació directa també creem oportunitats a l'empresa ordinària». La seva tasca, aclareix Martínez, «va més enllà», en el sentit que «quan algú perd la casa o s'endeuta intentem donar-li una ajuda, tot un suport perquè continuï a la feina, tenim psicòlegs, treballadors socials...». A més de serveis formatius, prelaborals, diferents tipus d'acompanyament i, sovint, residències.

L'estigma social persisteix

Els seus responsables recorden que els CETs es van crear com a resposta a una necessitat social que continua vigent perquè «quan una persona amb una discapacitat física, intel·lectual o malaltia mental pot amagar que la té, l'amaga perquè hi ha l'estigma que és menys productiva», argumenta Carbonell. «Si la societat i l'administració prenen un altre camí i es resol aquest problema, tanquem», assegura.

El Govern defensa la seva aportació i critica la «deslleialtat» de Madrid

► La Generalitat no té «capacitat jurídica per vestir un model català de treball protegit perquè la responsabilitat del finançament és estatal», argumenta el director general d'Economia Social, Josep Vidal, i recorda que «Catalunya va ser pionera en un model de CET on, prioritàriament, treballaven les persones amb més dificultats». Vidal entén les queixes de les entitats

LES CLAUS

1 El govern de l'Estat apuja el salari mínim de 735 a 900 euros mensuals

► El Consell de Ministres va aprovar la pujada del salari mínim interprofessional (SMI) el 21 de desembre del 2018 i, al cap de sis dies, el Butlletí Oficial de l'Estat va publicar el Reial Decret que l'oficialitzava. Des de l'1 de gener del 2019, el sou mínim ha passat de 735 a 900 euros mensuals (12.600 al cap de l'any).

2 Una bona notícia enverinada per al sector

► El Govern espanyol ha incrementat l'SMI sense les subvencions que, per llei i des del 1998, han de cobrir la meitat d'aquest sou als centres especials de treball. Fa uns anys, la Generalitat va restringir l'aportació del 50% a persones amb especials dificultats (paràlisi cerebral, trastorn mental o discapacitat intel·lectual a partir d'un 33% i del 65% de física o sensorial); per la resta, l'ajut per treballador és del 25%. El sector ho ha portat als jutjats.

Les tres entitats han pogut pagar nòmines al gener comptant amb la complicitat de les plantilles, acordant vies que passen per l'augment d'hores i de la productivitat o per l'absorció de comple-

ments. Per a la més petita, Drissa, encaixar la puja del 22% de l'SMI suposa un increment de la massa salarial de 183.000 euros; que quedarà en 91.500 si l'administració cobreix la meitat, una suma imprevista i que els causa un fort impacte. Igual que a la Ramon Noguera, on l'augment representa 400.000 € anuals més, i per a Mifas, que encara no ho té quantificat. El seu president avança que hauran de recalculat tot l'escalat salarial i es mostra preocupat per si es posa en risc algun contracte públic adjudicat per diversos anys.

Aquest gener, el Departament de Treball, Afers socials i Famílies va plantejar als centres especials de treball crear un front comú a Madrid. Una proposta rebuda amb reticències perquè s'adreça a un sector amb ajudes de la Generalitat congelades des de fa deu anys, que troba a faltar un model català de treball protegit i que «s'ha vist obligat a assumir responsabilitats que no ens pertocuen», tal com rebla Martínez, qui denuncia «deixadesa de funcions» tant de l'administració catalana com l'espanyola.

Una solució, conclou Petita Perich, implica totes les parts perquè «l'administració s'ha de mullar, el nostre govern ha de negociar el que sigui amb Madrid, nosaltres hem de fer tots els esforços possibles per tirar endavant aquest projecte social, els treballadors han de fer un esforç i els clients que ens donen confiança, també».

tent-se a l'acord que el 2016 van tancar «amb el 70% del sector» i afegeix que abans era pitjor, perquè des del 2011 «hi havia gent que es quedava sense cap ajut». També nega que la diferència sigui per discapacitat, sinó que ve «marcada pels fons que arriben de l'Estat» i incideix en què són «els únics que aportem 42,5 milions de fons propis», els 35 pressupostats i 7,5 afegits al gener davant «la deslleialtat de planificació» de Madrid en la puja de l'SMI. Aquest febrer, Treball publicarà la línia d'ajudes per a les entitats. P.T.V. GIRONA

bo el dia, em sento útil», resumeix la Fuente.

També coincideixen en el fet que les administracions, de la Generalitat i l'Estat, haurien de donar més suport a entitats com les que integren el Clúster Èxit i gestionen centres especials de treball. «Perquè nosaltres som més fràgils a l'hora de buscar una feina», explica Masferrer. Si els ho demanen, asseguren que estan disposats a ajudar les empreses que els contracten i, si es tracta de treballar més, «nosaltres no tenim cap problema –subratlla de la Fuente–, els problemes venen d'un altre lloc».

La conversa inclou una tècnica de la Fundació Ramon Noguera, Teresa López, membre del servei d'orientació i ocupació que dona suport a l'activitat professional dels treballadors dels CETs. Tant ella com els res-

ponsables de l'Espai la fundació –que inclou la botiga, la bugaderia, la cafeteria i el restaurant La Rosaleda– i del rentat de vehicles, Susanna Ayllón i Alfred Peireira, respectivament, troben a faltar un model clar i una actuació pública més decidida que doni suport a les entitats sense ànim de lucre que donen feina a persones amb discapacitat.

Ayllón alerta que, sense els centres especials de treball, «moltes persones no podrien accedir al mercat laboral ordinari i se n'haurien de fer càrrec les famílies i l'administració». Peireira, per la seva banda, posa en valor el vessant humà i el fet que, en comparació amb altres empreses on ha treballat, aquesta és «com una família». Una consideració que la Lourdes Masferrer i en Rafael de la Fuente confirmen immediatament.

Vila-sacra 16a Fira de la Ceba i el Calçot

► Ahir a Vila-sacra es va celebrar la 16a edició de la Fira de la Ceba i el Calçot en diversos espais de la localitat alt-empordanesa amb exposicions, degustacions, concurs de menjar calçots i activitats, entre d'altres. FOTO: DAVID APARICIO

Arbúcies Trobada de vehicles clàssics

► A partir de les 9 del matí, Arbúcies va acollir l'11a Trobada de Clàssics Montseny Guillerries. L'exposició de vehicles –matriculats fins a l'any 1986– es va fer per diversos carrers i es va fer un concurs d'elegància. FOTO: DAVID APARICIO

Llagostera Regidors per un dia

► Per tercer any consecutiu, els alumnes del centre ocupacional de la Fundació Ramon Noguera van intervenir al ple de l'Ajuntament de Llagostera. Els participants van formular preguntes i van plantejar propostes. FOTO: MARC SUREDA

Garrigàs Xocolatada per al càncer infantil

► El municipi de Garrigàs va celebrar aquest cap de setmana la segona Xocolatada Solidària per a la investigació del càncer infantil. Els organitzadors van poder recollir 725 euros gràcies a diverses aportacions. FOTO: MARC SUREDA

RAFAEL DE LA FUENTE
RENTAT DE COTXES

«Preferim treballar i sentir-nos útils, acabar el dia i poder dir que m'ho he guanyat»